

Sygn. akt I Ca 212/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Łomży I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	Włodzimierz Wójcicki (spr.)
Sędziowie:	Joanna Rawa Andrzej Kordowski
Protokolant:	Ewa Miciura

po rozpoznaniu w dniu 10 września 2015 r.

na rozprawie

sprawy z powództwa T. S.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w Ł.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Łomży

z dnia 8 maja 2015 r. sygn. akt I C 964/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że w pkt I wymienioną tam kwotę 17 500 (siedemnaście tysięcy pięćset) złotych zastępuje kwotą 40 000 (czterdzieści tysięcy) złotych, w pkt III wymienioną tam kwotę 495,07 złotych zastępuje kwotą 4.200 złotych;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.325 złotych tytułem kosztów procesu za II instancję.

Joanna Rawa W. A. K.

Sygn. akt I Ca 212/15

UZASADNIENIE

T. S. wniosła pozew skierowany przeciwko (...) S.A. w Ł. o zapłatę kwoty 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią syna D. S.. W uzasadnieniu strona powodowa wskazała, że w wyniku wypadku komunikacyjnego z dnia 7 maja 2000 r. śmierć poniósł jej syn D. S.. Śmierć syna, w którym powódka pokładała swoją przyszłość wywarła na niej ogromne brzemię. Był on młodym, pracowitym mężczyzną, który miał

prowadzić rodzinne gospodarstwo rolne. Pogorszył się też stan zdrowia powódki. Po śmierci syna powódka nie potrafi czerpać radości z życia, ma poczucie ciągłej pustki, która nie może już zostać wypełniona. Jako podstawę prawną wskazano art. 448 k.c. w zw. z art. 23 i 24 k.c. Z uwagi na okoliczności wypadku strona powodowa ostatecznie wskazała, że zmarły przyczynił się do powstania szkody w wysokości 40%.

Pozwane towarzystwo w odpowiedzi na pozew wniosło o oddalenie powództwa. Wskazało, że zmarły przyczynił się do powstania szkody w 70%. Nadto uznało swoją odpowiedzialność co do zasady. Zdaniem pozwanego wypłacona tytułem zadośćuczynienia w toku postępowania likwidacyjnego kwota 20.000 zł w pełni zaspakaja roszczenia powódki. Nadto w toku postępowania pozwany wskazał, że zachodzi powaga rzeczy osądzonej, gdyż przez Sądem Rejonowym w Łomży i Sądem Okręgowym w Łomży, jako Sądem II instancji, toczyło się postępowanie I C 192/01 (I Ca 113/02), gdzie ostatecznie powódce przyznano odszkodowanie w wysokości 22.500 zł.

Wyrokiem z dnia 8 maja 2015 r., sygn. akt I C 964/13 Sąd Rejonowy w Łomży zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 17.500 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 maja 2013 r. do dnia zapłaty (pkt I). W pozostałym zakresie powództwo oddalił (pkt II). Zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 495,07 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt III) oraz nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Łomży kwotę 12,98 zł tytułem zwrotu wydatków (pkt IV).

Powyższy wyrok został oparty na następujących ustaleniach faktycznych i ocenie prawnej.

W dniu 7 maja 2000 r. na trasie M. - N. miał miejsce wypadek komunikacyjny, w wyniku którego zginął syn powódki D. S.. Samochód sprawcy posiadał ubezpieczenie OC w Zakładzie (...) S.A. w Ł. (poprzednik prawny pozwanego w niniejszej sprawie).

Powódka w 2001 roku wystąpiła z pozwem przeciwko Zakładowi (...) S.A. w Ł. o zapłatę kwoty 29.500 zł. Kwota ta stanowiła odszkodowanie za koszty pogrzebu zmarłego syna oraz odszkodowanie za pogorszenie jej sytuacji życiowej. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Łomży z 27 czerwca 2002 r. I Ca 113/02 (zmieniającym wyrok Sądu I instancji) ustalone zostało odszkodowanie w wysokości 20.967,20 zł. Kwota ta zawierała odszkodowanie w wysokości 17.500 zł. Powódka wówczas otrzymała również kwotę 5.000 zł od ubezpieczyciela w toku postępowania likwidacyjnego. Łącznie wypłacone jej odszkodowanie z tytułu pogorszenia sytuacji życiowej wyniosło 22.500 zł. Podstawą obniżenia przez Sąd II instancji zasądzonej kwoty wyrokiem Sądu Rejonowego w Łomży było ustalenie przyczynienia się syna powódki do powstania szkody na poziomie 30%, a nie jak ustalił Sąd I instancji na poziomie 15%.

Powódka zgłosiła roszczenie z art. 448 k.c. w zw. z art. 23 i 24 k.c. w pozwanym (...) S.A. w Ł.. Pozwany decyzją z 16 maja 2013 r. przyznał powódce odszkodowanie w wysokości 20.000 zł.

Sąd Rejonowy wskazał, że bezsporne w niniejszej sprawie było to, że pozwany jako następca prawny (...) S.A. ponosi co do zasady odpowiedzialność za skutki zdarzenia z 7 maja 2000 r.

Sąd I instancji podniósł, że art. 448 k.c. ma zastosowanie wraz z normą art. 23 k.c. i 24 k.c. do odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych na skutek śmierci najbliższych członków rodziny sprzed daty 3 sierpnia 2008 r., po której to ustawodawca wprowadził przepis art. 446 § 4 k.c. Na poparcie swojego stanowiska przytoczył pogląd Sądu Najwyższego, który w uzasadnieniu wyroku z dnia 15 marca 2012 r. I CSK 314/11 stwierdził, że w stanie prawnym sprzed dnia 3 sierpnia 2008 r. spowodowanie śmierci osoby bliskiej mogło stanowić naruszenie dóbr osobistych najbliższych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. Prawo do życia w rodzinie i utrzymania tego rodzaju więzi stanowi bowiem dobro osobiste członków rodziny i podlega ochronie na podstawie art. 23 i art. 24 k.c. Sąd I instancji wskazał także na podobne stanowisko Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu w wyroku z dnia 27 kwietnia 2012 r. sygn. I ACa 281/12.

Sąd Rejonowy stwierdził, że możliwe jest dochodzenie roszczeń przez powódkę na skutek naruszenia jej dóbr osobistych, mimo że zdarzenie miało miejsce 7 maja 2000 r. Następnie wymienił kryteria, które należy wziąć pod

uwagę przy ocenie, jaka suma jest, w rozumieniu art. 448 k.c., odpowiednia tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wywołaną śmiercią osoby najbliższej.

Zdaniem Sądu I instancji na skutek nagłej niespodziewanej śmierci D. S. doszło do naruszenia dóbr osobistych powódki w postaci: życia prywatnego, życia rodzinnego, zdrowia (psychicznego). Z okoliczności sprawy wynika, że powódka cierpi na wiele chorób somatycznych w tym połączonych z bólem. Pozostaje w sytuacji chronicznego stresu doświadczając własnych chorób, rzutów Stwardnienia Rozsianego, niezakwalifikowana do leczenia najbardziej skutecznym lekiem stwardnienia oraz choroby nowotworowej męża. Śmierć syna była dla niej przeżyciem traumatycznym, jednym z najtrudniejszych jakie doświadcza matka, odwracającym naturalny porządek. Synowi przekazała gospodarstwo rolne, mieli wspólnie zamieszkiwać i żyć. Reakcją na jego śmierć były nerwy, depresja, problemy z jedzeniem, płacz, nietolerancja obecności ludzi, lęk wywoływany krzykiem i telefonami. Powódka podjęła leczenie psychiatryczne w (...), które trwało 7 miesięcy. Rozpoznano u niej zaburzenia adaptacyjne - przedłużającą się reakcją depresyjną. Niewątpliwie istnieje związek między stresem skutkującym zaburzeniami lękowo - depresyjnymi a pogorszeniem stanu somatycznego w sensie nasilenia dolegliwości, zmniejszeniem żywotności, cięższego przebiegu i trudniejszej rekonwalescencji, a przede wszystkim obniżeniem odporności. Symptomy te spełniają kryteria rozpoznania zaburzeń nerwicowych, a u ich podłoża leży strata syna, choroby somatyczne własne, męża, jak i poważne problemy z leczeniem farmakologicznym co zwykle odbiera ludziom nadzieję, a jej brak pogarsza stan somatyczny. Niewątpliwie pozytywną rolę odgrywają w jej życiu córki, a szczególnie wspólnie zamieszkujący syn.

Sąd I instancji wskazał, że obecnie powódka nie leczy się psychiatrycznie czy też psychologicznie. Śmierć syna skutkuje niezaspokojonymi potrzebami doznawania pomocy, opieki, wsparcia, bezpieczeństwa, towarzystwa, współdziałania, więzi uczuciowych z synem połączonych z emocjami miłości, radości, przywiązania. Powódka wymaga pomocy psychologicznej.

Sąd Rejonowy podał, że podstawą dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych były zeznania powódki, które Sąd ocenił jako prawdziwe. Jej relacja znalazła całkowite potwierdzenie w opracowanej na potrzeby niniejszej sprawy opinii sądowo - lekarskiej. Jako wiarygodną Sąd I instancji potraktował także opinię biegłej psycholog i podzielił zawarte w niej konkluzje.

W świetle powyższego Sąd Rejonowy uznał, że charakter, intensywność i czasookres naruszenia dóbr, negatywne tego następstwa dla powódki uzasadniają przyznanie zadośćuczynienia co do zasady, a w zakresie wysokości roszczenia jedynie do kwoty 17.500 zł.

Sąd I instancji wskazał, że strona powodowa występując z roszczeniem i żądając kwoty 50.000 zł wskazywała, że uwzględnia ona już przyczynienie się w wysokości 40%. Zatem pełna wartość zadośćuczynienia zdaniem powódki winna wynosić 125.000 zł. Należy zauważyć, że wyrokiem Sądu Okręgowego w Łomży I Ca 113/02 przyczynienie się syna powódki zostało prawomocnie ustalone na poziomie 30%. Ustalony prawomocnie stopień przyczynienia się poszkodowanego odnosi się do wszelkich roszczeń związanych z przedmiotowym zdarzeniem, nie jest i nie może być ustalany odmiennie w zależności od przedmiotu dochodzonego roszczenia. Żądanie strony powodowej w niniejszej sprawie ustalenia przyczynienia się w wysokości 40% jest wartością wyższą i nie przekracza wartości ustalonej w 2002 r.

Przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia Sąd Rejonowy wziął pod uwagę również kwoty wypłacone powódce w 2002 roku przez poprzednika prawnego pozwanego jak i zasądzone wyrokiem Sądu Okręgowego w Łomży (łącznie 22.500 zł z tytułu pogorszenia sytuacji życiowej powódki), jak również kwotę 20.000 zł przyznaną przez pozwanego w toku postępowania likwidacyjnego. Niniejsze postępowanie dotyczy zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych. Katalog naruszenia dóbr osobistych powódki ma charakter bardzo szeroki. Zdaniem Sądu I instancji roszczenie z 2002 roku z tytułu pogorszenia sytuacji życiowej powódki ma węższy zakres, jednakże mieści się w katalogu dóbr osobistych powódki naruszonych w wyniku zdarzenia. Prawo do życia w pełnej rodzinie, na odpowiednim społecznym i materialnym poziomie należy do dóbr osobistych powódki. Pogorszenie jej sytuacji życiowej naruszyło jej dobra

osobiste na tej płaszczyźnie. Z tych względów kwoty te należało uwzględnić przy ustalaniu zadośćuczynienia w niniejszej sprawie.

Zdaniem Sądu Rejonowego wysokość należnego powódce zadośćuczynienia w pełnej wysokości, adekwatna do stopnia naruszenia dóbr osobistych, winna wynieść 100.000 zł, a nie 125.000 zł jak przyjęła strona powodowa. W ocenie Sądu I instancji kwota 100.000 zł w realiach niniejszej sprawy nie jest wygórowana, odpowiada w pełni charakterowi naruszonych dóbr, stanowi kompensatę materialną doznanej krzywdy przez powódkę. Nie będzie stanowiła wzbogacenia pod rozmiar naruszonych dóbr.

Sąd Rejonowy stwierdził, że przy przyjęciu kwoty 100.000 zł należało uwzględnić przyczynienie się na poziomie 40% zgodnie z żądaniem pozwu. Wówczas należna kwota wynosiłaby 60.000 zł. Po pomniejszeniu jej o kwoty 22.500 zł z 2002 roku oraz wypłaconej przez pozwanego 20.000 zł do zapłaty pozostaje kwota 17.500 zł.

Mając na uwadze powyższe rozważania oraz na podstawie powołanych przepisów Sąd I instancji zasądził na rzecz powódki kwotę 17.500 zł, o odsetkach orzekając na podstawie art. 481 k.c. Termin początkowy naliczenia odsetek to następny dzień po wydaniu decyzji przez pozwanego w zakresie wypłaty kwoty 20.000 zł. W pozostałym zakresie powództwo Sąd oddalił.

O kosztach w pkt. III wyroku Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., wskazując, że powódka wygrała niniejszą sprawę w 35 %, a przegrała w 65 %. W takim stosunku Sąd Rejonowy dokonał rozliczenia kosztów postępowania między stronami. Sąd co do zasady uwzględnił wszystkie wskazane w złożonym przez stronę powodową spisie koszty, jednakże nie uznał żądania wynagrodzenia pełnomocnika powódki w podwójnej wysokości. Charakter sprawy i zaangażowanie pełnomocnika powódki nie uzasadniało takiego żądania. Z tych względów koszty te zostały uznane na poziomie 5.903,20 zł. Sąd Rejonowy wskazał, że strona pozwana poniosła koszty w kwocie 2.417 zł. Przy stosunkowym rozliczeniu tych kosztów i potrąceniu mniejszej wierzytelności z większą pozwaną winien zwrócić powódce kwotę 495,07 zł.

O kosztach w pkt. II wyroku Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 83 ust 2 oraz art. 113 ust 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Na koszty te składały się wydatki pokryte przez Sąd na pokrycie kosztów opinii biegłej.

Powyższe orzeczenie w części oddalającej powództwo co do kwoty 22.500 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 maja 2013 r. do dnia zapłaty oraz w zakresie kosztów postępowania zaskarżyła powódka T. S.. Orzeczeniu temu zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 24 § 1 k.c. w zw. z art. 448 k.c. i art. 446 § 3 k.c. polegające na uwzględnieniu w dochodzonym przez powódkę roszczeniu o zadośćuczynienie wypłaconego uprzednio na jej rzecz odszkodowania w wysokości 22.500 zł z tytułu znacznego pogorszenia się jej sytuacji życiowej po utracie syna, podczas gdy Sąd I instancji winien odnieść się tylko i wyłącznie do rozpatrzenia zgłoszonego świadczenia niemajątkowego i rozpatrując go nie pomniejszać o tę wartość wysokości ustalonego zadośćuczynienia.

Wskazując na powyższe, skarżąca wniosła o zmianę powyższego wyroku w części poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki T. S. dalszej kwoty 22.500 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od 17 maja 2013 r. do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia zgodnie z art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. oraz kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Pozwany wniosł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów instancji odwoławczej.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje.

Apelacja jest zasadna i w całości zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko skarżącej, iż Sąd Rejonowy dopuścił się naruszenia przepisów prawa materialnego - art. 24 § 1 k.c. w zw. z art. 448 k.c. i art. 446 § 3 k.c. poprzez uwzględnienie w dochodzonym przez powódkę roszczeniu

o zadośćuczynienie wypłaconego uprzednio na jej rzecz odszkodowania w wysokości 22.500 zł z tytułu znacznego pogorszenia się jej sytuacji życiowej po utracie syna.

Jak zostało stwierdzone w zapadłym w niniejszej sprawie prawomocnym postanowieniu Sądu Rejonowego w Łomży z dnia 11 marca 2014 r. o oddaleniu wniosku strony pozwanej o odrzucenie pozwu, w poprzedniej, prawomocnie zakończonej już sprawie Sądu Rejonowego w Łomży o sygn. I C 192/01 toczącej się między tymi samymi stronami (powódka i poprzednikiem prawnym pozwanego) powódka uzyskała odszkodowanie z tytułu znacznego pogorszenia się jej sytuacji życiowej jako członka najbliższej rodziny zmarłego syna D. S. i zwrot kosztów pogrzebu syna, natomiast w przedmiotowej sprawie, toczącej się między tymi samymi stronami, powódka dochodzi zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego, jakim jest szczególna więź rodzinna między matką a synem. Są to roszczenia oparte na różnych podstawach prawnych. Na podzielenie zasługuje wyrażony w przytoczonym w uzasadnieniu postanowienia Sądu Rejonowego w Łomży z dnia 11 marca 2014 r. pogląd Sądu Najwyższego, zgodnie z którym „nie można się zgodzić z tezą, że na podstawie poprzedniego stanu prawnego, w odszkodowaniu na podstawie art. 446 § 3 k.c. uwzględniana była również krzywda. Co prawda, orzecznictwo, w tym Sądu Najwyższego, wykazywało tendencję do uwzględniania niematerialnego uszczerbku w postaci krzywdy przy zasądzaniu odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 k.c. - to jest z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej po śmierci osoby bliskiej. Pomimo faktu, iż przepis ten dotyczył (i dotyczy) roszczeń o charakterze odszkodowawczym, fakt doznania krzywdy oraz jej rozmiary był elementem brany pod uwagę przy ocenie w jakim stopniu pogorszyła się sytuacja życiowa poszkodowanych. Krzywda nie tyle była tutaj, sama w sobie, przesłanką warunkującą prawo do świadczenia, tak jak jest to w przypadku roszczeń z art. 446 § 4 k.c., co była jedną z okoliczności de facto wpływających na rozmiar tego roszczenia. Poczucie krzywdy było bowiem przez sądy uznawane za okoliczność, która - przy odpowiednim natężeniu tej krzywdy - może wpływać na faktyczne pogorszenie sytuacji życiowej. Wiązało się to jednak nie tyle z krzywdą samą w sobie, ale z obniżeniem aktywności życiowej i ogólnymi utrudnieniami, z jakimi borykają się poszkodowani w ich życiu - będącymi konsekwencją poczucia krzywdy i osamotnienia po śmierci osoby najbliższej” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 2 lipca 2013 r., I ACa 225/13, LEX nr 1349959).

Należy stwierdzić, iż roszczenie o odszkodowanie z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej wskutek śmierci najbliższego członka rodziny oparte na art. 446 § 3 k.c. jest rodzajowo i normatywnie odmienne od roszczenia zmierzającego do naprawienia szkody niemajątkowej wskutek naruszenia dóbr osobistych na podstawie art. 448 k.c. Roszczenie o zadośćuczynienie oparte na art. 448 k.c. nie jest zależne od pogorszenia sytuacji życiowej osoby bliskiej w wyniku śmierci bezpośrednio poszkodowanego, lecz ma na celu złagodzenie poczucia krzywdy wywołanej zerwaniem szczególnej więzi międzyludzkiej jaką jest więź rodzinna. Natomiast odszkodowanie z art. 446 § 3 k.c. nie obejmuje cierpień moralnych będących następstwem śmierci osoby bliskiej poszkodowanego, gdyż tego rodzaju szkody mają wyłącznie charakter niemajątkowy, rekompensowany w świetle uregulowań kodeksowych wyłącznie zadośćuczynieniem pieniężnym na podstawie art. 446 § 4 k.c. bądź na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 23 i 24 k.c. (zob. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 2 kwietnia 2015 r., I ACa 971/14, LEX nr 1668613). Przy czym, zgodnie z utrwalonym w judykaturze poglądem, najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r. Wprowadzenie do systemu prawnego art. 446 § 4 k.c. nie stanowi o powstaniu roszczeń o zadośćuczynienie w przypadku śmierci osób bliskich dopiero od momentu jego wejścia w życie, niewątpliwie zaś ułatwia dochodzenie tych roszczeń (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, LEX nr 604152, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 32/11, LEX nr 950584, wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 6 września 2012 r., I ACa 739/12, LEX nr 1223205).

W świetle powyższych wywodów prawnych nieuzasadnione jest stanowisko Sądu I instancji, który, uznając, że roszczenie powódki zgłoszone w sprawie I C 192/01 o odszkodowanie z tytułu pogorszenia sytuacji życiowej ma węższy zakres i mieści się w katalogu dóbr osobistych powódki naruszonych w wyniku zdarzenia, uwzględnił przy ustalaniu zadośćuczynienia w niniejszej sprawie przyznaną poprzednio powódce tytułem odszkodowania kwotę łącznie 22.500 zł.

Z tych względów, podziеляjąc ustalenia Sądu I instancji, że adekwatna do stopnia naruszenia dóbr osobistych powódki kwota zadośćuczynienia wynosi 100.000 zł, po jej obniżeniu o stopień przyczynienia się w wysokości 40 % oraz o wypłaconą dobrowolnie przez pozwanego tytułem zadośćuczynienia na rzecz powódki kwotę 20.000 zł, należało w niniejszej sprawie zasądzić od pozwanego na rzecz powódki kwotę 40.000 zł. Dlatego też Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w pkt I w ten sposób, że wymienioną tam kwotę 17.500 zł zastąpił kwotą 40.000 zł (pkt I sentencji wyroku).

W związku ze zmianą rozstrzygnięcia Sądu I instancji w powyższym zakresie, należało zmienić także rozstrzygnięcie o kosztach procesu. W wyniku bowiem dokonanej zmiany uległ zmianie stopień, w jakim powódka wygrała/przegrała sprawę i wynosi on odpowiedni 80% i 20%. Dlatego też Sąd Okręgowy dokonał rozliczenia w takim stosunku kosztów procesu ustalonych przez Sąd Rejonowy i na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w pkt III w ten sposób, że wymienioną tam kwotę 495,07 zł zastąpił kwotą 4.200 zł (pkt I sentencji wyroku).

Mając na uwadze wynik postępowania apelacyjnego – wygraną powódki w całości, Sąd Okręgowy na podstawie art. 98 § 1, 3 i 4 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 5 i § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013.490 ze zm.) zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.325 zł tytułem kosztów procesu za II instancję (pkt II sentencji wyroku).